

Problematika náhradní rodinné péče

sylabus 2006

Základní charakteristika: Kurs je jednosemestrální, v rozsahu 2 hodin týdně. Je organizován jednou za 14 dní formou 2 hodinových přednášek a 2 hodinových seminářů. Ukončen je zápočtem udělovaným na základě písemné práce.

Určení: Kurs je určen pro posluchače psychologie, kteří mají zájem o rodinnou problematiku.

Vyučuje: PhDr. Zdislava Tuláčková, Poradna pro rodinu, manželství a dítě, Brno, Opuštěná 9/2, tel. 533304680, fax: 5452443, E-mail: psychopradna a volný.cz.

Cíl kursu: osvojit si základní pojmy z oblasti NRP. Seznámit se s organizací NRP. Podrobněji se seznámit s problematikou psychologického rodičovství, s motivací k této formě rodičovství. Poznat problematiku dětí v NRP. Seznámit se s pohledem současné psychologie na rodiče, kteří se dítěte vzdávají.

Přednášené okruhy:

1. Formy náhradní rodinné péče, organizace náhradní rodinné péče

Úvod do problematiky, historie a současnost NRP, NRP ve světě a u nás.právní aspekty NRP, instituce, které se touto problematikou zabývají. Vymezení oblasti vlivu psychologů pracujících v této oblasti.

2. Problematika náhradních rodičů

Vyrovnávání se s faktem, že se musí vzdát biologického rodičovství, s faktem přijetí biologicky cizího dítěte a všemi dalšími aspekty. Motivace pro NRP.

3. Rodina a její význam.

Definice rodiny, psychologická charakteristika rodiny, funkce rodiny, charakteristické znaky současné české rodiny.

4. Specifické problémy dětí v NRP

Indikace pro NRP, genetické faktory, vliv prostředí, fyzické a psychické postižení dětí, prožitek odmítnutí.

5. Dokončení problematiky dětí v NRP.

Akceptace dítěte, otevřená a skrytá deprivace – její projevy a následky, disharmonický vývoj a poruchy chování.

6. Problematika matek (rodičů), vzdávajících se svého dítěte.

Matka, která se vzdala dítěte z pohledu dítěte a adoptivních rodičů a z pohledu matky, která se dítěte vzdává.

7. Spektrum práce psychologa s rodinami, které mají děti v náhradní rodinné péči.

*Oblasti působnosti psychologa, rozdíl práce s rodinami s osvojeným dítětem a rodinami, kde je dítě v pěstounské péči.
Neúspěšná NRP.*

Témata k písemným pracím:

Zákon o rodině – sociálně právní ochrana dětí, osvojení,

Zákon o pěstounské péči,

Úmluva o právech dítěte.

Rodina s dítětem v NRP a širší sociální prostředí,

Typy NPR (včetně u nás málo známé hostitelské péče), pozitiva a negativa.

Pravda o původu dítěte – úskalí, způsoby sdělení dítěti, event. zamyšlení nad důvody a motivy, které vedou náhradní rodiče k zamlčení faktu o osvojení dítěte.

Další témata podle vlastního výběru

Literatura:

Archerová, C.: Dítě v náhradní rodině, Portál 2001

Bittnerová, B., Lewová, A.: Odvaha žít svoj život, Konfrontace 1995

Brierley, J.: 7 prvních let života rozhoduje, Portál 1996

Bubleová, V. a kol.: Analýza problému mezinárodních adopcí a návrhy opatřená k jejich usnadnění, Závěrečná zpráva projektu GK MČSV –01-26/97, Praha 1997

Dunovský, J.: Rodina a její poruchy ve vztahu k dítěti, Praha 1986

Dunovský, J.: Pěstounská péče: současnost a perspektivy, In: Sociální politika, 19/12, 1993 s. 89

Synovský, J., Dytrych, Z. Matějček, Z. a kol.: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě, Grada 1995

Heger, P.: Zkušenosti adoptivních rodičů odjinud, Praha, FOD 1996

Honzák, R., Novotná, V.: Krize v životě, život v krizi, Praha, ROAD 1994

Hrušáková, M. a kol.: Rodinné právo, Brno, Masarykova univerzita 1993

Hrušková, M., Králíčková, Z.: České rodinné právo, Doplněk 1998

Kavele-Pazlarová, M. Říci, či neříci? In: Děti a my 6, 1997

Koluchová, J.: Psychický vývoj dětí v pěstounské péči, Praha, MPSV ČR 1992

Kovařík, J.: Pěstounská péče – nový kontext, staronová perspektiva, Praha, VÚPSV 1996

Kovařík, J. Šmolka, P.: Současná rodina – proměny, konstanty, problémy, naděje, Asociace manželských a rodinných poradců, Praha 1996

- Langmeire, J., Balcar, K., Špitz, J.: Dětská psychoterapie
- Langmeier, J. Krejčířová, D.: Vývojová psychologie, Praha, Grada 1998
- Leman, K.: Sourozenecké konstelace, Portál 1997
- Marhounová, L. Stýblová, M. Osvojené dítě, 1997
- Matějček, Z. : Náhradní rodinná péče, Portál 1999
- Matějček, Z.: Co, kdy a jak ve výchově dětí, 1996
- Matějček, Z.: Rodiče a děti, 2. Vydání, Praha, Avicenum 1989
- Matějček, Z.: praxe dětského psychologického poradenství, Praha, SNP 1991
- Matějček, Z.: Otázka identity dítěte v náhradní rodinné péči, In: Náhradní rodinná péče, sborník z 2. Konference, Praha, MPSV ČSR, 1992
- Matějček, Z., Koluchová, J. Bubleová, V., Kovařík, J., Benešová, L.: Osvojení a pěstounská péče, Portál 2002
- Matějček, Z. Dytrych: Nevlastní rodiče a nevlastní děti, Grada 1999
- Matoušek, O.: Ústavní péče, Slon 1999
- Možný, I.: Sociologie rodiny, SLON 1999
- OSN: Úmluva o právech dítěte, In: Sb zákonů č. 104, Praha, 1991
- Reitz, M., Watson, K.W.: Adoption and the family systém, Nev York, Guilford Press, 1992
- Sborník přednášek z konferencí o náhradní rodinné péči č. 1 – 6, MPSV
- Severová, J. Sociální a psychologická charakteristika žen, které se vzdávají svého dítěte, Diplomová práce, Praha, FF UK, 1995
- Schoolerová, J.E.: Adopce, vztah založený na slibu, Praha, 2002

Sobotková, I.: Výzkum funkčních pěstounských rodin. In: AUPO, Fac. Philosophica, Psychologice 30, 1993.

Sobotková, I.: Psychologie rodiny, 2002

Svoboda M., Krejčířová D., Vágnerová M.: Psychodiagnostika dětí a dospívajících, Portál 2002

Vágnerová, M.: Vývojová psychologie, 2002

Yalom, I.D.: Máma a smysl života, Portál, 2001